

Jordi Font: “No hi ha temple més magnífic que la natura”

Dc, 29/01/2020 per Catalunya Religió

(Josep Gordi -CR) Marcat per l'escoltisme, **Jordi Font** veu en la natura “el primer llibre que Déu escriu”. El bosc, les muntanyes, les valls li parlen del seu creador i, per tant, són molt més que un bonic escenari. Fan possible el silenci que porta a la pregària i el caminar que transforma i transcendeix la persona. Amb ell publiquem la tercera conversa de la col·lecció [Natura Sagrada](#), dedicada a personatges que tenen un vincle espiritual amb la natura.

Jordi Font neix a sant Joan les Fonts el 1958 en una masia envoltada de camps i boscos. Quan, més endavant, estudia a Olot, entra en contacte amb l'escoltisme. Un vincle es manté al llarg de tota la vida: arriba a ser consiliari general d'aquest moviment i, fins i tot, escriu la tesi ‘L'experiència litúrgica de l'escoltisme català 1930-1980’. Actualment és [professor de la Facultat de Teologia](#), rector de les parròquies de Fontcoberta i altres pobles propers, i capellà custodi del [santuari de la Mare de Déu del Mont](#).

Ens trobem, de bon matí, en el seu despatx de la Facultat de Teologia de Barcelona.

Imagino que, pel seu lloc de naixement, de petit va créixer en un entorn on la natura era protagonista?

Certament, jo vaig néixer en una casa de pagès, situada entre sant Joan les Fonts i la vall de Bianya, que es diu mas Perecaula i la meva infantesa va transcorre entremig de camps i boscos. Per tant, vaig viure a l'aire lliure, anava a peu a l'escola, al poble... Recordo anar amb la colla d'amics a fer-nos cabanes dins del bosc. Un fet molt important i molt grat per mi va ser que a l'anar a estudiar a Olot vaig entrar en contacte amb l'escoltisme: va posar amb evidència i en ordre fets que havia viscut de petit de forma natural.

La trobada amb l'escoltisme el posa en contacte amb la muntanya?

Em fa retrobar la muntanya i, com deia, em va posar en evidència que allò que havia viscut d'infant estava organitzat pedagògicament. Pensa que jo vaig entrar a l'escoltisme de gran, amb divuit anys i com a cap a Olot. Més tard, quan vaig anar a fer de seminarista a Figueres, vaig conèixer l'agrupament escolta de sant Pere. Allí vaig descobrir l'escoltisme europeu, sobretot els vincles amb França al llegir revistes dels anys cinquanta i descobrir articles, en francès, on m'apareix un escoltisme molt més elaborat.

Hi ha alguna ascensió o travessa que recorda especialment d'aquesta etapa d'escolta?

N'hi ha vàries. L'any d'Olot vam fer una descoberta, molt interessant, de diferents valls de l'Alta Garrotxa, que ens va permetre endinsar-nos no només amb la natura sinó també amb les persones que vivien en els masos per on passàvem. També recordo l'ascensió al Canigó ja que vam acampar a Cuixà, vam poder parlar amb el **pare Oleguer** i altres monjos i vam fer una promesa dins la cripta del monestir.

Recorda les sensacions dalt del Canigó?

En aquell moment era el cim més alt que havia fet. Ara bé, em venien a la ment alguns versos del poema de **Verdaguer**. Per cert, de mossèn Cinto agafò la dèria per agafar notes en un quadern i recollir, com ell feia, els noms populars de les plantes, de les valls i les serres.

Per tant, el vessant excursionista de Verdaguer també el va influenciar?

I tant ! També recordo **mossèn Batlle** i els seus escrits, recollits per **Jordi Galí**, on apareix com ha de ser la motxilla d'un escolta i esmenta que dins seu hi ha d'haver el mapa, la brúixola, la poma olorosa, la xocolata llaminera i també hi haurà un quadern de notes per anotar les principals dades i curiositats de la caminada: una llinda d'una casa de pagès, un espadat per on vam grimpar...

L'escoltisme ha estat important al llarg de tota la seva vida: li va dedicar la tesi doctoral, va ser-ne consiliari...

Certament. L'escoltisme m'estructura i m'ajuda a trobar un sentit a la meva vida. Com deies la redacció de la meva tesi doctoral per la Facultat de Teologia m'ajuda a cercar els orígens, descobrir tot allò que ha influenciat l'escoltisme català, el model francès, els textos fundacionals...

L'escoltisme promou l'espiritualitat a partir del contacte amb la natura. Quines eines utilitza per aconseguir-ho?

Quan **Baden-Powell** crea el moviment escolta, parteix d'una societat industrial on la joventut entrava al món laboral de molt jove, de la seva etapa militar a Sud-àfrica, descobreix el gran potencial que tenen els nois, del mateix *Llibre de la jungla* de **Kipling** on comprèn que tant en el bosc com en els animals hi ha un gran potencial per aprendre... Un dels objectius de l'escoltisme és que, en el marc de la natura, i a partir de jocs i reptes, es pot fomentar una confiança interna en els noi joves que els ha de permetre afrontar els reptes de la vida. L'escoltisme utilitza la natura en tres elements: com a club, és a dir la patrulla composta per sis nens, poden moure's per la natura on el nen aprèn amb els altres; com a

laboratori, on la natura et permet tenir accés directe als reptes de la vida, no cal inventar-nos, apareixen per ells mateixos, com la necessitat d'abrigar-se davant del fred, adaptar-se a la ruta, utilitzar la intuïció i la imaginació i, per últim, com a temple, el mateix Baden-Powell diu que la naturalesa és l'accés més directe a Déu. L'escoltisme és un moviment pragmàtic ja que parteix més de l'experiència que dels coneixements adquirits en llibres.

Com es promou la vivència de la natura com a temple?

Hi ha diferents elements que es posen en joc: el primer és aprendre el ritme natural. Per exemple, el silenci de la nit que ha d'afectar el ritme del campament, que s'alenteix. Quan arriba la foscor, el silenci ha de prendre un major protagonisme. En aquest moment apareix el cerimonial del foc de camp. Per tant, cal respectar el ritmes de la natura i, si el dia comença i acaba silenciosos, ens hi hem d'adaptar i seguir l'evolució de la llum al llarg del dia. Aprendre a alçar-se amb les primeres llums del dia i anar a dormir en la foscor. Cal oblidar-se dels rellotges. El segon element és que la natura és el primer llibre que Déu escriu. Baden-Powell diu que hi ha dos llibres: la Bíblia i la naturalesa. Primer és la creació i, el segon, la revelació i, per tant, el primer accés a Déu és la contemplació de la natura. En conseqüència, cal crear espais de solitud per poder gaudir i observar la naturalesa. A vegades aquests moments es bategen amb el nom "fer desert" o "hora ruta". En darrer lloc, hi ha el camp de treball. A la natura no som simples espectadors, sinó que som actors. Per tant, cal passar de la contemplació a l'acció que s'ha de fomentar en la gratuïtat i la llibertat. Arreglar un camí, posar fites, refer una capella... és col·laborar en l'obra del creador des de la gratuïtat, el respecte...

Com definiria l'espiritualitat?

És una dimensió dins d'una totalitat, és a dir, l'espiritualitat forma part de la persona. És aquella finestra oberta que et permet l'accés a Déu d'una forma més directe i a tots els valors que l'acompanyen, és a dir, la simplicitat, la solitud i el silenci. Per tant, per trobar la presència de Déu cal aturar-se i reposar. La paraula espiritualitat ve d'esperit i pels catòlics significa la comunicació amb l'Esperit Sant i implica posar en joc la part interior i més sagrada de la persona.

Al llarg de la conversa, la paraula silenci ha aparegut en diferents ocasions. És imprescindible per entrar en contacte amb la natura?

Tot neix, creix i mor en silenci. El silenci és el llenguatge de la natura. Un cop a la setmana procuro fer desert i surto a caminar sol dos o tres hores i, a vegades, porto a sobre algun llibre per aturar-me i llegir-ne algun fragment. Doncs, l'altre dia llegia *La història del silenci* d'**Alain Corbin** i recordo que deia que la molsa és l'element més humil i més silenciosos de la natura. Si vols copsar els ritmes i observar els éssers vius, cal entrar-hi en silenci. Hi ha molta gent que utilitza la natura com escenari: per fer esport, caçar... i difícilment s'endinsaran en els ritmes de la naturalesa si no prenen el silenci com a norma de comportament.

Apareix el silenci a la Bíblia?

I tant, quan Déu vol posar a prova el seu poble, el posa a caminar pel desert, on el silenci és total. Només hi ha sorra i aquesta buidor de vida porta a la persona a retrobar-se amb els seus orígens, és a dir, amb la creació.

Quin paper té la pregària en l'escoltisme?

La pregària és el moment d'aturada per contemplar la bellesa de la vall, de les muntanyes, d'un arbre monumental. No només amb els ulls, sinó des de l'interior. Recordo una frase que diu: davant la bellesa de la naturalesa l'única resposta és el silenci. En aquest moment, la pregària pot ajudar. Quan s'acaba la ruta escolta, cap als divuit o vint anys, té lloc la partença. Quan és el teu darrer dia del cau i se t'envia unes quantes hores a estar sol a la natura. Normalment té lloc un vespre i la persona marxa per passar una nit en solitud.

Passar una nit sol a la muntanya o al bosc no és fàcil...

És també una prova de maduresa. La solitud al llarg d'una nit et permet fer una síntesi del que ha significat l'escoltisme per tu des dels set anys fins ara. Quan tornes, públicament, presentaràs les teves reflexions. Tampoc ho volem convertir en un sofriment i, a vegades, algú t'acull i dorms en un porxo proper. La solitud és irrenunciable.

L'agraïment també és molt present en l'activitat dels escoltes?

Tot està marcat. A vegades, aquest agraïment pot restar emmascarat per la gresca d'una cançó. Per exemple, quan beneïm la taula, donem gràcies al qui ha fet el menjar, ens esperem que tothom estigui a taula abans de començar i tenim present les persones que no poden gaudir dels àpats com nosaltres. Per tant, és un agraïment a Déu a través dels que ho han preparat, de recordar els que passen fam...

El caminar també implica un esforç. Com ho promou l'escoltisme en un món hedonista, com l'actual?

Quan un grup fa quatre o cinc dies de ruta, els pares ens diuen que els nois arriben canviats. Per què? Perquè el caminar transforma, ens canvia... Caminar més de dos dies afavoreix el despullar-se de tot el que és sobrer. La natura t'ha canviat a tu. L'escoltisme entra pels peus i, fins i tot, diem que l'amor al país o la fe també entra pels peus. Quan Déu crida a **Abraham** el convida a caminar. El fill pròdig necessita sortir, marxar i caminar per poder tornar. A la [paràbola del bon samarità](#) també ens apareix el camí. El camí implica arrencar d'un lloc, fer tot un recorregut i tornar. El camí ens marca. Pensa en el pelegrí. El canvi entra per la pell i arriba a les entranyes i surt en forma d'actituds canviades vers els altres. A través del físic vas tocant l'ànima. La marca d'haver caminat molt pesa quan la persona s'estructura. En ocasió dels cent anys de l'escoltisme es va fer una trobada de diferents experts en educació per tal que redactessin com definirien el mètode. Recordo que deien que el mètode sempre és experimental, que toca pell, que un aprèn a comunicar-se, que transforma la persona, que ens transcendeix... Aquesta experiència, a través del físic, afecta la totalitat de la persona, tant l'exterior com l'interior.

Com a sacerdot, què té d'especial celebrar l'eucaristia al mig de la muntanya?

Voldria destacar tres fets. Primer el marc. Pensa que les mateixes esglésies o catedrals catòliques volen imitar les llums i les sensacions de la natura i, en concret, del bosc. Pensa en la basílica de la Sagrada Família. No hi ha temple més magnífic que la natura ja que no està construït pels homes sinó per Déu. Triar un

bon lloc és importantíssim! Millor fer deu minuts més de camí per trobar el lloc idoni. Recordo una missa dita al Costabona on l'amfiteatre eren les muntanyes del Pirineu Oriental, amb el Canigó i el Carlit nevats al fons. Els nens veien darrera meu tot aquest retaule natural que afavoreix entrar en un món sagrat. No cal crear llocs sagrats, ja hi són.

Quin seria el segon element?

Segon element: els nens ajuden a preparar l'espai i entren en la litúrgia abans de començar la cerimònia. Per exemple, l'altar es fa amb pedres recollides de l'entorn i s'ornamenta amb flors dels voltants, com les del neret, es fa una creu amb branques i es claven els banderins i els estendards. El tercer element és el lligam entre l'eucaristia i la ruta dels darrers dies. Per tant, la missa és el colofó o el tancament d'una llarga caminada plena de sofriment i de goig. Dit d'una altra manera, la litúrgia s'esdevé una veritable acció de gràcies a tot allò que hem viscut al llarg del camí: l'agraïment cap els altres, la solidaritat del grup, l'enfrontament dels incidents viscuts, el treball o el servei fet. Recordo una sortida en què el grup va ajudar a un pagès a segar i fer bales de palla i vam aprofitar una d'aquestes bales com altar per celebrar l'eucaristia. S'estableix una unitat entre el que s'ha viscut i la celebració.

La natura és sagrada?

Sagrada en quan hi ha un sagrat a darrera. És la primera manifestació de Déu i, per tant, és el camí d'accés al Senyor. Pensa que la natura no és egoista, sinó tot el contrari. Pensa en el paper dels arbres a la terra. Ho donen tot: purifiquen l'aire, ofereixen ombra, fruits, llenya... La natura és gratuïta, graciosa, lliure... Darrera seu hi ha un missatge: és sagrat en quant és reflex de la creació. El creador es manifesta a través de la creació. És una teofania i, per tant, mereix ésser estimada i respectada. Si destrueixes l'obra del creador actues en contra d'ell.

En conclusió, l'escoltisme té com a màxim objectiu promoure el respecte i l'estima de la natura?

I tant! Per l'escoltisme la natura no és un element accidental, sinó tot el contrari, essencial. Sense natura no hi ha escoltisme.